

Özgürlüğün İllüzyonu: Zor Kazanılmış Haklardan Jeopolitik Sadakate Adı Altında Baskıya

“Özgürlük illüzyonu, illüzyonu sürdürmek kârlı olduğu sürece devam edecek. İllüzyonun sürdürülmesi fazla pahalı hale geldiği noktada, dekoru indirecekler, perdeleri geri çekecekler, masaları ve sandalyeleri yolundan çekecekler ve tiyatronun arkasındaki tuğla duvarı göreceksiniz.”

Bu sözler, 1970'lerin sonlarında ikonoklast müzisyen ve toplumsal eleştirmen Frank Zappa'ya atfedilen, demokratik özgürlüklerin kırılganlığı hakkında derin bir sinizmi yakalıyor. Zappa'nın metaforu, özgürlüğün süsleri—konuşma özgürlüğü, toplanma ve protesto—güç sahiplerinin daha geniş kontrol, kâr veya istikrar çıkarlarına hizmet ettiği sürece sürdürülen performatif unsurlar olmadığını, inherent veya ebedi olmadığını öneriyor. Muhalefet bu temelleri tehdit ettiğinde, cephe çöküyor ve altında otoriter mekanizmaları ortaya çıkarıyor. Devam eden Gazze krizi ve bunun Batı demokrasilerindeki yankıları bağlamında, Zappa'nın içgörüsü ürkütücü derecede kehanet gibi geliyor. Bu makale, insan haklarının aydınlanmış devletlerin iyiliksever hediyeleri olmaktan uzak, yüzyıllar süren acımasız mücadelelerle dövuıldığı; Almanya, Birleşik Krallık, ABD, Fransa, Hollanda ve Kanada gibi Batı uluslarının bu hakları pro-Filistin aktivizmini bastırmak için giderek askıya aldığı veya terk ettiğini; bu iç baskının işgal altındaki Batı Şeria'daki Filistinlilerin muamelesini yansıttığını; ve son olarak, Gazze çatışmasının Batı hükümetlerinin ve medyasının İsrail'e olan sarsılmaz desteği—Almanya'nın *Staatsräson* doktriniyle örneklendirildiği gibi—kendi vatandaşlarının temel haklarının önüne koyduğunu nasıl açığa çıkardığını inceliyor.

Dövuilmiş Temeller: Mücadele ve Fedakârlık Yoluyla İnsan Hakları Tarihi

Bugün Batı demokrasilerinde anladığımız insan hakları, müşfik hükümdarlar tarafından bahşedilen soyut idealler değil, tiranlığa, eşitsizliğe ve baskıya karşı amansız mücadelelerin yaralı miraslarıdır. Evrimleri binlerce yıla uzanır, ancak modern çerçeve felsefi uyanışlar, devrimler ve tabandan hareketlerin dokuduğu bir goblenlerden ortaya çıkmıştır; bunlar isteksiz güçlerden tavizler koparmıştır. Tarihçiler arasında “insan hakları bildirgesi” olarak yorumu tartışmalı olsa da, sıkça alıntılanan en erken dönüm noktalarından biri MÖ 539'dan Kalindir Silindiri'dir; bu eski Pers eseri, fethedilen topraklarda dini hoşgörü ve köleliğin kaldırılmasını teşvik eden fermanlarla yazılmıştır. Bu eser, hakların evrensel olabileceğinin, yalnızca elitlere ayrıcalık değil, erken bir tanınmasını simgeliyor.

Ortaçağ Avrupa'sında, 1215 Magna Carta'sı, İngiliz baronlar ile Kral John arasındaki kritik bir hesaplaşmayı işaret eder; bu, silahlı isyan ve müzakere yoluyla koparılmış usulüne uygun süreç ve keyfi kraliyet gücüne sınırlar gibi ilkeleri kurmuştur—kraliyet lütfu değil. Rönesans ve Aydınlanma dönemleri bu fikirleri güçlendirdi; John Locke, Jean-Jacques Rousseau ve Voltaire gibi düşünürler, hayata, özgürlüğe ve mülkiyete doğal hakları insanlığın ayrılmaz parçası olarak ifade ederek ilahi hak monarşilerine meydan okudu. Bu felsefeler Amerikan Devrimi'ni (1775–1783) ve Fransız Devrimi'ni (1789–1799) besledi; burada sömürgeciler ve vatandaşlar sömürge sömürüsüne ve mutlakiyete karşı ayaklandı. ABD Bağımsızlık Bildirgesi (1776) “vazgeçilmez Haklar”ı ilan ederken, Fransa'nın İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi (1789) eşitlik ve ifade özgürlüğünü kutsallaştırdı—kan dökümü, giyotinler ve imparatorlukların devrilmesinden doğan belgeler.

Ancak bu erken zaferler eksikti, sıklıkla kadınları, köleleştirilmiş insanları ve yerli nüfusları dışlıyordu. 19. yüzyıl, Frederick Douglass ve Harriet Tubman gibi figürlerin öncülüğünde ABD'de kölelik karşıtı hareketleri gördü; bu, İç Savaş'la (1861–1865) doruğa ulaştı ve 13. Değişiklik'le sonuçlandı. Birleşik Krallık ve ABD'deki suffragette'ler tutuklamalara, zorla beslenmelere ve kamu aşağılamasına katlanarak kadın oy hakkını güvence altına aldı; Seneca Falls Konvansiyonu (1848) ve 1913 Kadın Oy Hakkı Yürüyüşü gibi kampanyalarla, ABD'de 19. Değişiklik (1920) ve Birleşik Krallık'ta kısmi oy hakkı (1918) elde edildi. 20. yüzyıl, küresel savaşlar ve sömürgeleşme arasında bu mücadeleleri yoğunlaştırdı. İkinci Dünya Savaşı ve Holokost'un dehşeti, Eleanor Roosevelt'in Birleşmiş Milletler'deki liderliğinde 1948 Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi'ni tetikledi; bu, konuşma, toplanma özgürlüklerini ve keyfi tutuklamadan korumayı kodladı. Bu üstten inme bir hediye değildi; Avrupa'daki anti-faşist direniş hareketlerini yansıtıyordu; burada partizanlar ve siviller Nazi işgaline muazzam bedellerle karşı koydu.

Savaş sonrası dönemler, sistemik ırkçılıkla yüzleşen sivil haklar hareketlerini gördü: ABD'de Martin Luther King Jr.'ın şiddetsiz kampanyaları polis köpekleri, yangın hortumları ve suikastlarla karşılandı; Sivil Haklar Yasası (1964) ve Oy Hakkı Yasası (1965) ile sonuçlandı. Avrupa'da işçi grevleri, Cezayir ve Hindistan'daki anti-sömürge ayaklanmaları ve Fransa'nın Mayıs 1968 öğrenci isyanları gibi olaylar sosyal ve ekonomik hakları genişletti; Uluslararası Siyasi ve Medeni Haklar Sözleşmesi'ni (1966) etkiledi. Daha yakın zamanda, LGBTQ+ hakları Stonewall Ayaklanmaları (1969) ve AIDS aktivizmiyle ilerledi; Standing Rock (2016) gibi yerli hareketler çevresel ve toprak hakları ihlallerine karşı devam eden mücadeleleri vurguluyor. Tüm bunlar boyunca, bu haklar “verilmedi” aksine grevler, yürüyüşler, boykotlar ve bazen silahlı direniş yoluyla koparıldı—özgürlüklerin güçten tavizler olduğunu, rahatsız edici olduğunda geri alınabileceğini hatırlatıyor.

Hakların Aşınması: Batı Demokrasilerinde Pro-Filistin Muhalefetine Baskı

Acı bir ironide, bu zor kazanılmış hakları savunan uluslar, son yıllarda İsrail politikalarını eleştirmeyi susturmak için onları etkin biçimde askıya aldı veya terk etti; özellikle Ekim 2023'ten beri tırmanan Gazze çatışması sırasında. İnsan hakları örgütleri tarafından belgelenen bu baskı, aşırı polislik, yasal aşırılık ve meşru protestoyu aşırıcılık veya

antisemitizmle karıştırma yoluyla kendini gösteriyor; özgürlüklerin devlet çıkarlarıyla uyum şartına bağlı olduğunu ortaya koyuyor.

Almanya bu eğilimi örnekliyor; yetkililer pro-Filistin gösterilerine toplu yasaklar getirdi, şiddetli baskılara yol açtı. 2025'te BM uzmanları Almanya'nın "süregiden polis şiddeti ve bastırma paternini" kınadı; barışçıl protestoculara keyfi tutuklamalar, fiziksel saldırılar ve "Nehirden denize" gibi sloganların suç sayılmasını alıntılarla. Berlin mahkemesi Kasım 2025'te Nisan'daki pro-Filistin konferansının kapatılmasının yasadışı olduğuna hükmetse de, bu tür müdahaleler devam ediyor; sınır dışı etmeler ve dayanışma gruplarına fon kesintileri dahil. Sol Parti bu "baskıya" son verilmesi çağrısında bulundu; Amnesty International'ın otoriter sürüklenme uyarılarını yankılayarak.

Birleşik Krallık, Kamu Düzeni Yasası (2023) gibi yasalarla karşı-terör yetkilerini genişletti; 2024'te yalnız "hakaret edici" sosyal medya paylaşımları için 9.700'den fazla tutuklama yapıldı, birçoğu Filistin savunuculuğuyla ilgili. Protestolar kitlesel gözaltılarla karşılaşıyor; pro-Filistin yürüyüşlerinde yüzlerce tutuklama, Filistin Eylemi gibi gruplara terör suçlamalarıyla. Human Rights Watch ve Big Brother Watch bunu ifade özgürlüğünü soğutucu olarak kınıyor; Peterloo Katliamı gibi tarihi mücadelelerle kazanılan haklara öncelik yerine düzeni koyarak.

ABD'de 2023–2025 kampüs kamplarında 3.000'den fazla tutuklama oldu; polis kimyasal tahriş ediciler ve sınır dışı tehditleri kullandı. Florida gibi eyaletler anti-Siyonizmi antisemitizmle eşitleyerek grupları soruşturuyor ve sözleşmelerde BDS katılımını yasaklıyor; akademik özgürlüğe karşı yasaları silahlandırıyor.

Fransa, Urgence Palestine gibi kolektifleri karşı-terör gerekçeleriyle feshetti; mitinglerde 500'den fazla gözaltı ve İsrail'in varlığını inkârı veya "terör övgüsü"nü suç sayan yeni yasalar. Amnesty bunları geniş bastırmalar olarak eleştiriyor; Cezayir Savaşı döneminden devlet muhalefet bastırma tarihini yankılayarak.

Hollanda, 2024 Amsterdam şiddeti sonrası "antisemitik" bireylerden—sıklıkla Gazze eleştirmenleri kastedilerek—pasaport alma önerisi yaptı ve Samidoun gibi grupları yasakladı. Yeni bir görev gücü protesto yasaklarına yol açtı; Almanya'nın kaymasını yansıtarak.

Kanada'da Toronto gibi şehirlerin yönetmelikleri protesto alanlarını kısıtlıyor; üniversite baskıları ve "aşırı" grupları yasaklama federal girişimleri, Haklar ve Özgürlükler Şartı'nı ihlal ediyor. FIDH'ye göre bunlar Batı'da protesto haklarına "süregiden saldırı"yı temsil ediyor.

Baskı Paralellikleri: Batı Vatandaşları Batı Şeria'daki Filistinlilerin Durumunu Yankılıyor

Bu iç baskı, Batı vatandaşlarını—özellikle pro-Filistin hareketlerindeki—iç "ötekiler" olarak giderek muamele ediyor; gözetim, şiddet ve keyfi gözaltıya tabi tutarak, işgal altındaki Batı Şeria'daki Filistinlilerin deneyimlerini yansıtıyor. Orada, yerleşimci şiddeti ve askeri aşırılık 2025'te dramatik biçimde tırmandı; terör rejimi yaratıyor ki Batı protestocuları artık mikrokozmosunda glimpseliyor.

Batı Şeria’da, sıklıkla ordu destekli İsrail yerleşimcileri Filistin evlerine ve topraklarına saldırılar düzenliyor; dayak, kundaklama ve toprak gaspları dahil, şiddet tüm zamanların en yüksekinde. Human Rights Watch’ın 2025 raporu “şiddet ve şiddet korkusu” yoluyla zorla yerinden etmeleri belgeliyor; ordu toplulukları ölümcül güç kullanarak kovuyor ve yerleşimci saldırılarını önlemiyor. Kontrol noktalarında keyfi tutuklamalar rutin: Filistinliler aşağılanma, dayak ve suçsuz süresiz gözaltıya maruz kalıyor; yerleşimcilerin cezasızlıktan yararlandığı, Filistinlilerin askeri mahkemelere katlandığı ikili yasal sistem altında. OCHA raporları yıkıcı baskınlar, hapishanelerde işkence ve günlük hayatı aşındıran hareket kısıtlamalarını detaylandırıyor; 2025’te yalnız 500’den fazla Filistinli güçler veya yerleşimciler tarafından öldürüldü.

Bu adaletsizliklere protesto eden Batı vatandaşları benzer taktiklerle karşılaşüyor: gösterilerde polis kontrol noktaları keyfi durdurma ve aramalara yol açıyor; şiddetsiz aktivistler dayak ve kimyasal silahlara katlanıyor; yerleşimci-ordu işbirliklerine benzer. Almanya ve ABD’de doxxing ve sınır dışı tehditleri Batı Şeria kovmalarını yansıtıyor; Birleşik Krallık ve Fransa’daki toplanma yasakları toprak erişim reddini yankılıyor. Bu yakınsama küresel baskıyı vurguluyor: Filistinliler yerleşimci sömürgeciliğe direnirken, Batı muhalifleri buna ortaklığa meydan okuyor; yalnızca aynı düzenin tehdidi olarak devlet şiddetiyle karşılaşılıyor.

Çemberi Kapatmak: Gazze’nin Batı Önceliklerini ve Hakların Kırılğanlığını Açığa Vurması

Gazze çatışması, on binlerce ölü ve yaygın yıkımla yıkıcı bilançosuyla, nihayetinde Batı hükümetlerinin ve medyasının İsrail ile jeopolitik ittifakları kendi vatandaşlarının mücadeleye güvence altına aldığı hakların önüne koyduğunu açığa çıkardı. Almanya’nın *Staatsräsonu*—Holokost kefareti nedeniyle İsrail’in güvenliğini müzakere edilemez çerçeveyeleyen “devlet aklı” doktrini—bunu örnekliyor; pro-Filistin seslerini bastırmayı antisemitizme karşı koruma olarak gerekçelendiriyor; BM uzmanlarının ayrımcı olarak kınamasına rağmen. Benzer dinamikler başka yerlerde hüküm sürüyor: ABD’nin İsrail’e yıllık 3,8 milyar dolar yardımı iç ifade özgürlüğü kaygılarını geçiriyor; Birleşik Krallık ve Fransa politikaları NATO ve AB’nin İsrail’i tercih eden duruşlarıyla uyumlu.

Medya yanlılığı bunu güçlendiriyor: 2025 Medya Yanlılığı Ölçer analizi 54.449 makalede Batı mecralarının “İsrail’i” “Filistin’e” göre çok daha sempatik andığını buldu; İsrail anlatılarını önceliklendirerek Filistin acısını küçümsüyor. Çalışmalar sistematik yanlılıkları ortaya koyuyor; örneğin Filistin ölümlerini pasif çerçeveyeyleyerek İsrail kurbanlarını insanileştirme; Soğuk Savaş dönemi Batı çıkar önceliklerini yankılayarak. Sosyal medya filtresiz Gazze görüntüleriyle buna karşı koyarken, ana akım mecraların başarısızlıkları—Al Jazeera tarafından “aklama”yla suçlanan—açığa çıkarıyor; “illüzyonu” sürdürmede ortaklığı ortaya koyuyor.

Zappa’nın tuğla duvarı burada beliriyor: konuşma, protesto ve boykot gibi özgürlükler İsrail desteğine meydan okuduğunda, sürdürülmesi “fazla pahalı” sayılıyor. Gazze’nin açığa vurması bir hesaplaşma zorluyor—vatandaşlar atalarının mücadele ettiği hakları geri mi

alacak, yoksa dekorun düşmesine izin vererek otoriterliğin kalıcılığını mı ortaya çıkaracak? Cevap yenilenmiş mücadelede yatıyor; yoksa illüzyon geri alınamaz hale gelmesin.

Kaynaklar

- Amnesty International. "Germany: Authorities Must End Repression of Palestine Solidarity." Amnesty International, October 2025.
- Arab Center Washington DC. "Suppressing Palestine Advocacy in the West: Trends and Countermeasures." Arab Center Washington DC, 2025.
- BC Civil Liberties Association. "Municipal Bylaws Restricting Protests in Canadian Cities." BCCLA Reports, 2024–2025.
- Canadian Dimension. "Police Crackdowns on University Encampments: A Violation of Fundamental Freedoms." Canadian Dimension, May 2025.
- FIDH (International Federation for Human Rights). "Western Democracies' Sustained Attack on the Right to Protest in Solidarity with Palestine." FIDH Report, 2025.
- Human Rights Watch. "United States: Crackdown on Campus Protests." Human Rights Watch, 2025.
- Human Rights Watch. "West Bank: Israeli Forces and Settlers Escalate Violence and Forced Displacement." Human Rights Watch Report, 2025.
- International Civil Liberties Monitoring Group. "Systemic Repression of Pro-Palestine Activism in Canada." ICLMG, 2025.
- Media Bias Meter. "Analysis of Western Media Coverage of the Israel-Palestine Conflict, 2023–2025." Media Bias Meter Study, 2025.
- Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR). "UN Experts Alarmed by Persistent Pattern of Police Violence and Suppression of Palestine Solidarity in Germany." OHCHR Statement, October 16, 2025.
- United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA). "West Bank: Protection of Civilians Report." OCHA, 2025.
- Zappa, Frank. Interview quotation widely attributed in collections of his statements on government and freedom, circa 1970s–1980s.